Henkilötietojen käsittely Rajavartiolaitoksessa, HE 241/2018 vp

Rajavartiolaitos
Gränsbevakningsväsendet
The Finnish Border Guard

Eduskunnan hallintovaliokunta 16.1.2019

Lainsäädäntöneuvos Anne Ihanus
Rikostarkastaja Jari Nyström

Tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

Rajavartiolaitos
Gränsbevakningsväsendet
The Finnish Border Guard

- **Tavoitteet**
  - Rajavartiolaitoksen henkilötietojen käsittelyä koskeva lainsäädäntö vastaa EU:n tietosuojalainsäädännön vaatimuksia
  - huomioidaan Rajavartiolaitoksen toimintaympäristössä tapahtuneet muutokset
  - sääntelyä selkeytetään ja yksinkertaistaan

- **Keskeiset ehdotukset**
  - käsittelytarkoituksiin perustuva henkilötietojen käsittely, pl. meripelastuslaki
  - henkilötietojen käsittely rikosten ennalta estämiseksi ja paljastamiseksi
  - henkilötietojen käsittely muuhun kuin alkuperäiseen käsittelytarkoitukseen

Suhde tietosuojan yleislainsäädäntöön

Rajavartiolaitos
Gränsbevakningsväsendet
The Finnish Border Guard

- **Euroopan unionin yleinen tietosuoja-asetus (EU) 2016/679**
  - tietosuojalaki 1050/2018
- **Rikosasioiden tietosuojalaki 1054/2018**
  - tietosuojadirektiivi (EU) 2016/680
  - kansallisen turvallisuuden ylläpitämiseen liittyvät tehtävät
- **Yleislainsäädäntö sisältää säännökset mm.**
  - henkilötietojen käsittelyn yleisistä periaatteista
  - rekisterinpitäjän velvollisuuksista ja rekisteröidyn oikeuksista
  - tietoturvallisuudesta
  - henkilötietojen käsittelyn valvonnasta
  - lainvastaisen henkilötietojen käsittelyn seuraamuksista

Rajavartiolaitoksen henkilötietolain rakenne ja sisältö

Rajavartiolaitos
Gränsbevakningsväsendet
The Finnish Border Guard

- **Yleiset säännökset (1 luku)**
  - soveltamisala
  - suhde muuhun lainsäädäntöön
  - määritelmät
- **Henkilötietojen käsittely (2 luku)**
  - käsittelytarkoitukset, henkilöryhmät ja tietosisältö
  - rekisterinpitäjä
- **Oikeus tietojen saamiseen (3 luku)**
  - yleiset tiedonsaantisäännökset
  - tiedonsaanti teknisen käyttöyhteyden välityksellä tai tietojoukkona
  - liikenteenharjoittajan velvollisuudet
- **Henkilötietojen luovuttaminen (4 luku)**
  - tietojen luovuttaminen muuten kuin yksittäistapauksissa
  - tietojen luovuttaminen ulkomaille
- **Henkilötietojen poistaminen ja arkistointi (5 luku)**
  - tietojen säilytysajat
  - virheellisen tiedon säilyttäminen
- **Rekisteröidyn oikeudet (6 luku)**
  - rekisteröidyn tarkastusoikeuden toteuttaminen
  - rekisteröidyn oikeuksien rajoitukset
- **Erinäiset säännökset (7 luku)**

Käsittelytarkoituksiin perustuva sääntely

Rajavartiolaitos
Gränsbevakningsväsendet
The Finnish Border Guard

- **Rajavartiolaitoksen lakisääteisiin tehtäviin sidotut käsittelytarkoitukset:**
  - rajavalvonta sekä rajaturvallisuuden ja rajajärjestyksen ylläpitäminen (5 §)
  - rikosten selvittäminen sekä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen (6 ja 7 §)
  - rikosten ennalta estäminen ja paljastaminen (8 ja 9 §)
  - tietolähdetiedot (10 §)
  - sotilasoikeudenhoito (11 ja 12 §)
  - Rajavartiolaitoksen muut lakisääteiset tehtävät (13 §)
- käsiteltävät henkilöryhmät (osin)
- käsiteltävä tietosisältö (perustiedot ja asiakohtaiset tietoluokat)

Henkilötietojen käsittely muuhun kuin alkuperäiseen käsittelytarkoitukseen (14 ja 15 §)

Rajavartiolaitos
Gränsbevakningsväsendet
The Finnish Border Guard

- **Henkilötietojen käsittely muuhun kuin niiden alkuperäiseen käsittelytarkoitukseen (14 §):**
  - rikoksen ennalta estäminen tai paljastaminen
  - etsintäkuulutetun tavoittaminen
  - syyttömyyttä tukevana selvityksenä
  - hengelle, terveydelle tai vapaudelle aiheutuvan merkittävän vaaran taikka huomattavan ympäristö-, omaisuus- tai varallisuusvahingon estäminen
  - kansallisen turvallisuuden suojaaminen
  - rajavalvonnan suorittaminen
  - palveluskelpoisuuden määrittäminen, palveluksen suunnittelu ja järjestäminen
  - poikkeusolojen tehtäviin sijoittaminen tai varautuminen
  - sotilasarvossa ylentäminen tai palkitseminen
  - Rajavartiolaitoksen toiminnan suuntaaminen

- **Henkilötietojen käsittely lupaharkinnassa (15 §)**

Henkilötietojen käsittely rikosten ennalta estämiseksi ja paljastamiseksi (8 ja 9 §)

Rajavartiolaitos
Gränsbevakningsväsendet
The Finnish Border Guard

- **Sisältää voimassa olevan lain mukaiset**
  - rikoksesta epäiltyjen rajavartiolaitoksen rekisterin
  - ko. tarkoituksessa perustetut hallintoyksikkökohtaiset rekisterit
  - rikosperusteiset havaintotiedot

- **Tavoitteet**
  - tietojen käsittely valtakunnallisten periaatteiden mukaisesti
  - rikolliseen toimintaan kytkeytyvien henkilöiden tietojen käsittely
  - laajennus: uhrit, asianomistajat, ilmoittajat, todistajat (välttämätön henkilötietojen käsittely)
  - tietojen käsittelyn tehokas ohjaus ja valvonta, tietojen suojaaminen

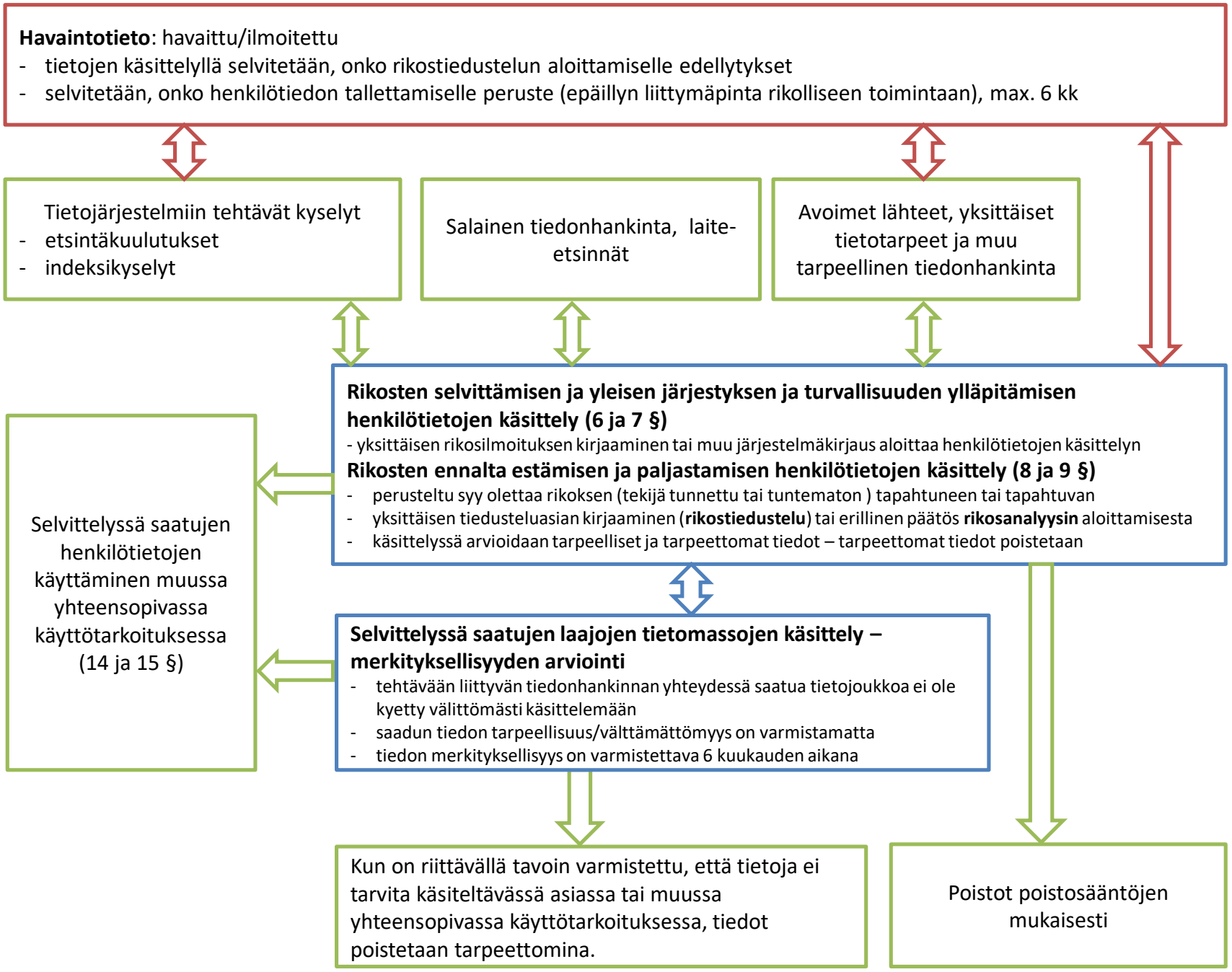
Havaintotieto: havaittu/ilmoitettu
- tietojen käsittelyllä selvitetään, onko rikostiedustelun aloittamiselle edellytykset
- selvitetään, onko henkilötiedon tallettamiselle peruste (epäillyn liittymäpinta rikolliseen toimintaan), max. 6 kk
Tietojärjestelmiin tehtävät kyselyt
- etsintäkuulutukset
- indeksikyselyt
Salainen tiedonhankinta, laite-etsinnät
Avoimet lähteet, yksittäiset tietotarpeet ja muu tarpeellinen tiedonhankinta
Rikosten selvittämisen ja yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämisen henkilötietojen käsittely (6 ja 7 §)
- yksittäisen rikosilmoituksen kirjaaminen tai muu järjestelmäkirjaus aloittaa henkilötietojen käsittelyn
Rikosten ennalta estämisen ja paljastamisen henkilötietojen käsittely (8 ja 9 §)
- perusteltu syy olettaa rikoksen (tekijä tunnettu tai tuntematon) tapahtuneen tai tapahtuvan
- yksittäisen tiedusteluasian kirjaaminen (**rikostiedustelu**) tai erillinen päätös **rikosanalyysin** aloittamisesta
- käsittelyssä arvioidaan tarpeelliset ja tarpeettomat tiedot – tarpeettomat tiedot poistetaan
Selvittelyssä saatujen henkilötietojen käyttäminen muussa yhteensopivassa käyttötarkoituksessa (14 ja 15 §)
Selvittelyssä saatujen laajojen tietomassojen käsittely – merkityksellisyyden arviointi
- tehtävään liittyvän tiedonhankinnan yhteydessä saatua tietojoukkoa ei ole kyetty välittömästi käsittelemään
- saadun tiedon tarpeellisuus/välttämättömyys on varmistamatta
- tiedon merkityksellisyys on varmistettava 6 kuukauden aikana
Kun on riittävällä tavoin varmistettu, että tietoja ei tarvita käsiteltävässä asiassa tai muussa yhteensopivassa käyttötarkoituksessa, tiedot poistetaan tarpeettomina.
Poistot poistosääntöjen mukaisesti